

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Egyes szám ára 2 lel, vasárnap
3 lel. Buourestiben 50 banival
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre 480 Lel.
Fél évre 240 Lel.
Negyed évre 120 Lel.
Havonta 40 Lel.
Hirdetéseik díjazás szerint
Megjelenik naponta reggel.

Feloldás szerkesztő:

Károly József.

A közigazgatás nyelve.

A kolozsvári háztulajdonosok vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy a városi tanács hirdetményeit és hatóságai felhívásait ne csak az állam nyelvén tegyék közzé, hanem azon a nyelven is, amely a lakosság legnagyobb részének anyanyelve.

Ennek a mozgalomnak jelentősége független attól, hogy a konkrét kérdésben eredményes lesz-e vagy nem. A mozgalomnak szimpomatikus jelentősége van s azt igazolja, hogy nem a türelmetlenség által vezetett, de a mindennapi élet jelenségei által fölvilágosított állampolgárok még ha az uralmon levő nemzet tagjai is, be tudják már látni, hogy az állami nyelvnek monopolisztikus helyzete megnehezíti a közigazgatást, mesterséges akadályokat emel az intézkedések és az intézkedések végrehajtása közé s lehetetlenné teszi a jó és zavaralan közigazgatást.

Az államnyelv nem tudása nem az államhűség hiányának bizonyítéka. Az a generáció, amelyiknek felnőtt korára esik az impérium változása, már csak kivételes nyelvtelenség birtokában, vagy — existenciája által rászorítva — hallatlan erőfeszítésekkel tudja elsajátítani az új állam nyelvét. Akit a megélhetés nem kényszerít rá, hogy elsajátítsa az államnyelvet, az hiába látja be, hogy mennyi kézzel fogható előnyvel járna az államnyelven való beszéd, ha nem a szükség, csak a belátás és kényelem sarkalja, nem tud felnőtt korában megbirkózni a nyelvtanulás nehézségeivel. Senki sem kételkedhet benne hogy az utódállamok iskolája politikája azt a helyes célt szolgálja, hogy mindenkit megtanítson az állam nyelvére. A most felnövő generáció nem fogja már érezni azokat a mérhetetlen nehézségeket, amik a most élő, őket megelőző, nemzedékre az államnyelv nemtudása miatt súlyosodnak.

A közigazgatásnak az a feladata, hogy végrehajtsa a törvényt s az állam hatalmával segítsen elintézni a polgárok ügyes-bajos dolgait, legyen védője a szegénynek, oltalmazója a törvény erejére rászorultnak s legyen fekezője a törvény, vagy hatalom szélsőségeinek. A jó közigazgatásnak oda kell nyulnia minden gondjára bizott polgár ügyéhez, bajához, orvosolni kell tudnia minden jogos panaszt, be kell hegeszteni minden sérelmet, vigyáznia kell a polgárok egészségére, vagyonára, életére, kényeret kell vinnie az éhezőknek, tüzelőanyagot a hideg tüzhelyekre. — A jó közigazgatás papja, orvosa, tanítója

a rábizott polgároknak. De lehet-e jó pap az, aki nem prédikál hívei nyelvén, tud-e gyógyítani az orvos, ha nem érti szavát a beteg, lehet-e jó tanító az, aki nem ismert nyelven tartja magyarázatát. Hogyan végezheti el a közigazgatás feladatát, ha az imperiuma alá tartozók nem értik a parancsokat, nem hallják a figyelmeztetéseket s mert nem értik, szót fogadni sem tudnak sem a meghagyásnak, sem a tilalomnak.

A közigazgatás idegen vidéken evez, ha nem a polgárok mindennapi életével törődik, hanem — nemzetiségi politikát folytat. Hágyák meg a politikát a politikusoknak, a közigazgatási tisztviselőszobája legyen tiszta a tisztább motivum politikai törekvésen túl is, legyen ott minden polgár egyforma. Aki az állam nyelvét nem beszéli, ugys súlyos terhet hordoz, mely nemcsak a hatóságokkal való érintkezésben, de a gazdasági versenyben való helytállásban is gátolja. A jó közigazgatásnak nem lehet az a feladata, hogy a terheket még súlyosabbá tegye, hanem az, hogy segíti azok viselését. De ezt a legnemesebb célját csak az a közigazgatás tudja betölteni, amelyik a polgárai nyelvén szól a polgáraihoz. A jó, a bölcs, a megértő közigazgatás a szociális ellentétek kiegyenlítésén fáradozik. Az a közigazgatás pedig, amelyik polgárai előtt a nem értett nyelv ködébe burkolódva jelenik meg, akarva nem akarva a társadalmi osztály korlátait emeli föl azok közé is, akiket csak nyelvi különbségek választanak el egymástól. Ez a közigazgatás pedig azt építi föl, amit le kellene rombolnia s azt rombolja le, aminek fölépítése lenne kötelessége. Akik pedig ezt a vizsziájára fordított munkát végzik el, nem lehetnek sem jó hazafiak, sem jó tisztviselők.

Baldwin és Poincaré.

(Az angol kormány nem enged annexiót.)

Londonból jelentik: A sajtó nógatása dacára sem hajlandó Baldwin miniszterelnök a Poincaréval folytatott tárgyalásairól nyilatkozni. Politikai körökben azonban tudják, hogy Baldwin ugyanis kijelentette, hogy kormánya és az angol nép semmiképpen sem egyezik bele olyan politikába, mint a francia kormány Ruhrbevonulások zálogpolitikája, Németország feladására vagy amilyenek azok a lépések lennének, amelyek a Rajnatartomány annexiójához vezetnének. Hangsúlyozta, hogy Anglia is nem tűrheti, hogy Németország rovására a versaillesi békeszerződést meghaladó hatalmi eltolódásokat hozzanak létre.

Szabályozzák az állampolgárságot.

(Támadás egy hírlapíró ellen. :: Katonák rekvirálhatnak lakást. :: Nagy meglepetés a közoktatásügyi minisztériumban.)

Bucurestiből jelentik: A Kormány elhatározta, hogy a csatolt területeteken szabályozni fogja az állampolgárságot igazoló okmányok kiadását. A terv szerint helyi bizottságok alakulnak, amelyek a beszerzett okmányok alapján igazolni fogják a román állampolgárságot. A minisztertanács döntése a Monitorul Oficial legközelebbi számában fog megjelenni.

Bucurestiből jelentik: Eddig ismeretlen tettesek tegnap este Mille Constantin ismert hírlapíró lakásának ablakait betörték. A rendőrség kutatja a tetteseket.

Bucurestiből jelentik: A minisztertanács a közeljövőben oly értelemű javaslatot fog tárgyalni, amely megadja a jogot az ezredparancsnokoknak, hogy a tisztikar részé-

re lakást rekvirálhassanak, amely nyíltan erre szükség mutatkozik.

Bucurestiből jelentik: A bucuresteli egyetemi tanácsok azon határozata, hogy a felvételi vizsgára jelentkező diákokat nem vizsgáztatják le, a közoktatásügyi minisztériumban nagy meglepetést keltett. Az így alakult helyzet rendezésére a közoktatásügyi miniszter mára összehívta a rektorokat és a dékánokat. A tanácskozás eredményét ma közzélik a sajtóval.

Bucurestiből jelentik: A Jassyi egyetem rektora, Stanonescu me beadta lemondását.

Bucurestiből jelentik: Csehszlovákia és Jugoszlávia között tárgyalások indultak meg a bérsantani belgrádi konferenciájának előkészítése ügyében. A konferencia határjéjét még Sinatában állapították meg.

Román lappolélmia a kisebbségekről.

(A klerikális „Albina” a kisebbségek nevében támadja Jorgát. :: Vitatják a kormányképességet.)

(Saját tudósítónktól.) Elmarad a vasárnapra hirdetett temesvári Marghiloman párti nagygyűlés, amelyre a volt miniszterelnök pártvezér családi gyászja miatt nem jöhett el. Így, mint mai számunkban megintuk, csak október 21-én tartják meg a pártkongresszust Temesváron, amelyre Marghiloman hívei már is nagyarányú előkészületeket tettek.

Marghiloman Sándornak, akit a román politikai élet egyik kiemelkedő egyénisége. Jutott az a tragikus szerep, hogy a német megszállás alatt Románia kormányának élén állott és mint miniszterelnök aláírta a németekkel kötött békét. Marghilomant az ugynevezett független sajtó a „Lupta” a „Pressa” sőt Jorga lapja is, a „Neamul Romanese” állandóan erősen támadják, de már most nem az állítólagos németbarát politikája miatt, bár ebben is bőven volt része. Így a „Lupta” például állandóan Mackensen emberének nevezte Marghilomant most azért támadja a román sajtó egy része, mert

a népi kisebbségekre alapítja politikáját.

Marghiloman személye körül

legutóbb támadt lappolélmia sorát Jorga cikket ír arról, hogy Marghiloman nem lehet a jövőben kormány elnöke. A román klerikálisok lapja, az „Albina” is hiszesszöl a vitába és a kisebbségek nevében szembeszáll Jorgával. Az „Albina” cikke többek között így hangzik:

— Nincs igaza Jorgának, amikor kijelenti, hogy kisebbségi politikusoknak minosen joguk résztvenni egy többségi kormányban. Holott a kisebbségek szintén román állampolgárok, akik minden politikai joggal fel vannak ruházva és mindenkor támogatnihatják a kormányt éppúgy, mint az ellenzékét. Aki a kisebbségeket csak az ellenzéken akarja megtámasztani, végszetszeriten az elidegenítés felé hajlítja őket. És ez nem óhata, de nem is érdeke a román államnak. — Egyébként Lengyelországban — írja tovább az Albina, — a kisebbségek döntötték el a kormányok sorsát. A lengyel köztársaság elnökét minden alkalommal a kisebbségek támogatásával választották meg. A szovjetek és a reakcionáriusok titkolták és így a kisebbségeket tulajdonképpen Lengyelországgal azonosították magukat és vele vállalták szolidaritásukat.

tást. Semmi sem lenne okosabb — állapítja meg a cikk — mint azt látnók, hogy Románia kisebbségei otthagyják a panaszkodó és ellenálló politikát és ha valamely román kormányt támogatnának.

Marghiloman hívei nemélik, hogy megteremtik ezt a „csodát” és a sikerben bizva hiszik, hogy egész Románia hálával tartoznék neki ezért, mert ezáltal megsemmisítenék úgy a nyílt, mint a rejtett irredentizmust.

Rejtélyes öngyilkosság.

(Rendőri nyomozás Schulz fakereskedő öngyilkossági ügyében.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny jelentette, hogy Schulz Manó 55 éves dúsgazdag marosvásár helyi fakereskedő Brassóban, egy szállodai szobában agyonlőtte magát. Az eset élénk feltűnést keltett Erdélyszerte, mert szinte lehetetlennek látszott az a körülmény, hogy a példás családi viszonyok között élő, korrekt jellemű és nagy vagyon felett rendelkező fakereskedő önkézevel vessen véget az életének. A megindított rendőri nyomozás szerint a tragédia előzményeiben kompromittálva lesz az ország egyik első pénzintézete, egy nagy erdélyi iparvállalat igazgatósága, sőt bizonyos székelyföldi hatósági személyek is. Ma bontják fel Schulz hátrahagyott búszonlét levele közül azokat, amelyekhez felesége jelenléte szükséges, aki már meg is érkezett Brassóba.

Szakadás az olasz fascisták között.

(Kizárási indítvány Massimo Rocca, a fascizmus egyik megalapítója ellen. —: Menezstik Mussolinit. —: Bomlásnak indul a fascista szervezet.)

Rómából jelentik: Az olasz fascisták között kitört a villongás. A sokféle észjárású elemből összeverődött párt vezetésében végtére is meghasonlásnak kellett bekövetkezni, aminek a vége a két főármnyalat közötti szakadás lett. A surlódás a vidéki és a városi elem között tört ki, még pedig úgy, hogy a római csoport egyik főembere, Massimo Rocca, aki Mussolinivel együtt a fascizmus megalapítója volt, a „Critica Fascista” című szemlében cikket írt a fascizmus ujabban követendő taktikájáról és hangsúlyozta, hogy most, amikor már hatalmon van a fascizmus, más taktikát kell követnie és más politikát. A római központi vezetőség, a „Giunta” és a vidéki szervezetek hevesen kikélték Rocca ellen és fegyelemszegőnek, sőt árulónak mondták ki. Rocca elleni harc vége természetesen a kizárási indítvány volt.

A „Giunta” nem merte maga végrehajtani a határozatot, hanem betérjlesztette Mussolininek jóváhagyás végett. Mussolini azzal fo-

gáta a „Giunta” embereit, hogy nem kértette őket, mi címen jönnék hozzá? A „Giunta” megjelent képviselői elmondották jöveteleik okát és követelték Rocca kizárását. Mussolini erre azt felelte, hogy továbbra is kitart Rocca mellett és a megindított harcban Rocca mellé áll. A „Giunta” tagjai ez után rövid ideig tanácskoztak, majd valamennyien beadták lemondásukat. — A lemondás híre óriás izgalmat keltett a vidéken és a fascista lapok egyre élesebben támadják Mussolinit, sőt a Popolo d' Italia „Mikor megy Mussolini?” című cikkében követeli, hogy a „Giunta” maradjon helyén,

zárja ki kebeléből Mussolinit, válasszon új vezért és biztosítja, hogy a harcban minden fascista vele lesz.

Az olasz fascizmus kebelében tehát megindult a bomlás folyamata, megingott Mussolini törhetetlennek hitt szervezete és ami a legtragikusabb, nem külső beavatkozás, hanem belvillongások morzsolják szét a forradalmi dők egyik legerőteljesebbnek hitt szervezetét, aminek következtében a bonyodalmak egész sorozatára van kilátás.

Gömbös — fascista.

(„Energikus cselekedetek kellenek!”)

Budapestről táviratozzák: A fajvédők tegnapi pártvacsoráján Anka János lapszerkesztő hosszasan fejtegette, hogy az ország gazdaságpolitikai helyes és kedvező vezetése csak úgy lehetséges, amint azt a fajvédők hirdetik. Gömbös Gyula beszédében azt fejtegette, hogy a kormány nem egységes és különösen kiemelte az ellentétet és a kormány merkantilpolitikája és nagyvadászi Szabó István agráreszméi között.

— Klebelsbergnek pedig mint minisztert többé nem engedhetjük beszélni. — mondotta Gömbös — Világosságot akarunk Bethlentől, hogy végre vallja meg milyen irányban folytat politikát. De ne folytassa azt a politikát, hogy velem fajvédelmi alapon, a liberálisokkal pedig liberális alapon folytasson tárgyalást. Öszinteséget kérünk, mert a sereg tudni akarja végre, hogy merre vezeték, különben felbomlik. Energikus cselekedetek kellenek, de erre nem a kormány, hanem a magyar fascizmus hivatott.

Friedrich István örömmel üdvözölte Gömböst, mint vezért a fascista táborban és biztosította, hogy megbízható sereg fog rendelkezésére állani.

— A magyar igazságügyminiszter Karlsbadban. Prágából táviratozzák: Dr. Nagy Emil magyar igazságügyminiszter, aki Karlsbadban üdül, ma Prágában udvariassági látogatást tett Dolanski csehszlovák igazságügyminiszternél.

Agrárállam vagyunk!

Ma délután kettő és három között eszünkbe jutott, hogy mi tulajdonképpen és szorosán véve agrárállam vagyunk. Azt az agrár kutyaféjét, — fakadtunk ki erre a szenzációs fölfedezésre — hát persze most már mindent megértünk most már tisztán áll előttünk minden, hát persze, mi agrárállam vagyunk. Nyilván feltűztük ama bizonyos ruhanemünk korcát, helyke pipát csaptunk a szájunk szögletébe és rögvést fináncnemlatta szüzdohányt kezdünk pöfékelni. Fejünkre pörge kalapot kanyarítottunk, nyűnkét komótos sercen tésekre rendeztük be, lábunkra jóféle bagariacsizmát húztunk és ily képpen felszerelve indultunk el agrárkörutunkra. Mert hisz elvégre agrárállam vagyunk vagy mi a szösz s így kisagráriusnak lenni száz—százötven láné külszínével csakis célirányos dolog lehet.

Legelőször a rőföskereskedésbe toppantunk be amugy törölmetszett agrármódra, minden hájjal és halzsírral megkenve. A rőfös legalázatosabb agrármosolyát vet-

te elő és néptöresen üdvözölt bennünket:

— Pájinkás jónapot kívánok!

Anyye, de rég láttam már urambátyámat! No milyen a termés? Hát a szőlő beütött?

Szerényen válaszoltunk:

— Csakugy átabotába. Szegény ember a gazdaember.

— Hát ammá igaz! — mondta a rőfös és megveregette a vállunkat. Azért van mit aprítani a tejeckébe, azt a fűzfánfűtyűlő mindemint nekik!

— Nono, mondtuk óvatosan, — hát aztán hogy méri kend a kanavászt?

Nyomban megkínált kéznél lévő butykosából egy korty itallal.

— Igyék egy csöppet atyámfia az Urban. Vagy agrárállam vagyunk, vagy nem vagyunk agrárállam.

— Hát ammán úgy van, kérem alázatosan. Hát már agrárállam voltánk, vagy mi a fene. Aztán hogy méri méterjét?

— Másnak száz dinár, kelmednek csak kilencven.

— Hánye a kutyaféjét, — káromkodtunk — hát így teccik be-

csapni a szegény népet? Hisz a Vajsznél odahaza megkapom félanyiót!

A rőfös türelmetlen kézmozdulatot tett:

— Kapja majd megmondtam mit. Ha nem tetszik, lóduljon a fenébe. Beüdüsi az egész boltot a kapadohányával. Piszok paraszt!

Csalódottan bandukoltunk egy házzal odébb. Illendő tisztelettel beköszöntünk a város legnagyobb bótjába, a kaféházba és mivel gusztusunk támadt egy kis feketére, hát be is rukkoltunk az üveg ajtón át a bótba. De már iszkoltunk is kifelé, mert egy feketerokkos fiatalúr igen nekünkrontott:

— Az anyja istenit! Hogy mer ide bejönni ilyen ruhában? Ezeknek a parasztnak már a fejükbe szállt a pénzük. Azt hiszik, mert tele van a bugyellárisuk, már az urak közé keveredhetnek. Mars ki, kutya prozstó!

Megilletődve hagytuk el a kivilágított bótot és megfedkezve jól kiagyusztált külsőnkönkről, beállítottunk a bárba, hogy elfoglaljuk szokott törzsasztalunkat. Csodálattal nézve itt földig hajoltak előt-

tünk és zsiros mándlinkat csuda udvariasan segítették le rólunk. — Proszcéniumpáholyt adtak és az üzletvezető a legszebb nőt rendelte ki mellénk szolgálattételre.

— Jó gazda tyukkal bír aludni, ugyebár? — kezdett el udvarolni önagysága.

— Hát már én is ammondó vagyok, — böktük ki finoman.

Mit mondjunk egyebet, a mulatságnak három üveg pezsgő, két tiükör, tíz liter bor, négy vacsora, tíz fekete és tizenöt vegyes felvágott lett a vége. A főpincér fizetés kor szemtelenül mérte végig tiszteletreméltó csizmánkat és kerekén kimondotta:

— Hatezer dinár!

— Majd írja fel! — mondtuk hideg vérrrel és lerántottuk kajla bajuszunkat, terebélyes fistökünket és más paraszti jellemvonásunkat. A főpincér alképedve vette elő a plajbászt.

— Ja kérem? Egy link téstáról van szó? Háromezerért számítjuk csak a murit. Azt hittük, földbirtokosnak tetszik lenni...

Mert hát agrárállam vagyunk vagy mi a szösz.

Mielőtt vásárol, a saját
érdekében tekintse meg

V. MISSIR

Fil & Co. S. A. divatáruházat,
Arad, Bul. Reg. Maria No. 21.

Katonai felhívás.

(Intézkedés az önkéntesi kedvezményekről.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi hadkiegészítő parancsnokság ma hirdetményt bocsátott ki, a mely a most bevonulásra köteles ifjak kedvezményeire vonatkozik. A hirdetmény szövege a következő:

— A hadügyminisztérium 38635 számú 1923 október hó 1-én kelt rendelete szerint mindazon 1924 évfolyambeli ifjak, akik a Katonai Törvény 53-ik törvénycikkében előirt kedvezmények elismeréséért folyamodtak és kérvényeiket a hadkiegészítő parancsnoksághoz nyújtották be, de még ez ideig sem mi választ nem kaptak, azonnal jelentkezzenek a hadkiegészítő parancsnokságnál, ahonnan ezredekhez lesznek elküldve.

Azok az ifjak, akiknek a Katonai Törvény 53-ik törvénycikkében előirt kedvezményekre jogosultságuk van és ezt még ez ideig nem kérték, legkésőbb

1923 október hó 10-ig

adhatják be kérvényüket a szükséges okmányokkal felszerelve.

Azok az ifjak pedig, akik a Katonai Törvény 52-ik törvénycikkében előirt kedvezményekre van jogosultságuk és ezt még ez ideig nem kérték, legkésőbb

1923 november hó 10-ig

nyújthatják be a szükséges okmányokkal felszerelt kérvényüket.

Az 52-ik törvénycikk az iparisokát végzett, az 53-ik pedig az egyéb érettségizett ifjak önkéntes ségét jogára vonatkozik, a jelentkezésre, illetőleg a kérvények benyújtására vonatkozó intézkedés pedig az ez évben bevonulásra köteles ifjakat illeti.

Magyar színház — Bucurestiben.

(Állandó magyar színtársulat a fővárosban.)

(Saját tudósítónktól.) A szafári színház körül még tart a kavargás. Mint ismeretes a miniszter megsemmisítette a városi tanács ama határozatát, amellyel a színházat Gróf Lászlónak engedte át és utasította a várost, hogy pályázatot írjon ki a városi színházra. Szabadkai volt színgazgató és Gróf László között a most folyó harc során már volt szó megegyezésről, de a tárgyalások ismét félben maradtak. Ugy értesülünk egyébként, hogy Szabadkai Bucurestiben tárgyalásokat folytat egy a fővárosban létesítendő magyar színház, vagy magyar varieté-koncessziója érdekében. Bucurestiben ugyanis körülbelül negyvenezer magyar ember lakik, azonkívül az erdélyi magyarok ezrei fordulnak még naponként a fővárosban és így magyar előadásokkal szép sikert lehetne a fővárosban elérni.

Szabó Pál és Kardos Andor marosvásárhelyi színgazgatók, a kiknek a társulata jelenleg Gyulafehérváron játszik szintén foglalkoznak egy Bucurestiben létesítendő magyar színház tervével és

mint értesülünk, erre már engedélyt is nyertek a színművészeti minisztériumtól. A helyiség kérdés

Kereskedők és a kereskedelmi iskola.

(Miért nem épül a temesvári kereskedelmi iskola.)

(Saját tudósítónktól.) A Bánát gyönyörű fővárosa, az iparnak és kereskedelemnek ez az amerikai módon fejlődő emporiuma nem igen büszkélkedhetik a városi kereskedelmi iskola mai elhelyezésével, sőt az épület mai formájában egyenesen bántó ellentétben áll a Lloyd-sor palotáival és annak csak most elkészült parkírozásával. De szígyenletesen szegényes a zsidólyceum új épületéhez viszonyítva, mely néhány hónap alatt csodamódra emelkedett szemben a kereskedelmi iskolával.

A temesvári zsidóság példás aldozat-készsége a mostani súlyos viszonyok között is lehetővé tette egy a kultúrának szentelt méltó otthon felépítését, mely büszkén hirdeti majd a zsidóság tudomány-szomját, kulturáltságát s érzését a jövő generáció helyes tudományos fejlődése iránt.

Ezzel szemben a városi Kereskedelmi iskolában még mindig elég telen, vakolatlan, tetőzetlen falak között nevelkedik a jövőbeli kereskedői generáció. Temesvár, a Bánát és Erdély jövőbeli kereskedői, a gyárak, a bankok jövőbeli vezetői nem részesülhetnek abban a nevelésben, melyre szükségük volna, mely alapja iparunk és kereskedelmünk felvirágzásának, további fejlődésének.

A város szegény. Az állam sem áldoz erre a városi intézményre, melynek fejlesztésére a város sem rendelkezik a kellő összegekkel.

Megalakult az új német kormány

(Nem tetszik a franciáknak a kabinet összeállítása. — Továbbra is bizonytalan a helyzet.)

Stresemann nagybárára tisztviselő kormánya megalakult, de ezzel még nem látszik megoldottnak a helyzet. A franciák gyanakvással fogadják az abszolutizmus felé hajló kormányzatot és úgy a jobb mint a baloldali pártok erős ellenakciót fejtenek ki az alig megalakult Stresemann kormány ellen. A szász kormányban már valószínűleg a kommunisták is helyet kapnak. A szocialisták harcrakészen állanak és ugyanakkor a franciák még mindig rabságban tartják az ellenállás idejéből származó német foglyokat. A helyzet egyre bizonytalanabb és még meglepő kifejlődések várhatók.

Az új kormány tagjai.

Berlinből táviratozzák: A Résző éjszakai órákban Stresemann megalkototta kabinetjét a polgári középpártok koalíciójából, amennyiben az új miniszterek valamennyien a demokrata és a német néppárt tagjai, egy kivételével, aki pártokívüli. Kancellár és külügy-miniszter Stresemann, honvédelmi és belügyminiszter Gessler, pénzügyminiszter Luther, közmmunkaügyi miniszter Braun, megszállt területügyi miniszter Fuchs, földművelési és közlekedési miniszter Oppen. Oppen új kormánytag, a brandenburgi mezőgazdasági kamara elnöke, és közel áll a német nemzetiekhez, de nem tagja ennek a pártnak sem. A kabinet többi tagja már miniszterviselt. Több tárca még betöltetlen, de Stresemann reméli, hogy már holnap bemutatkozhat új kormányával a birodalmi gyűlésen. Stresemann sok fáradozása dacára sem sikerült a szocialdemokratákat megnyerni arra, hogy belépjenek a kormányba.

sikeres elintézésével tehát már a legközelebb magyar színtársulat fog működni a román fővárosban.

Igy tehát a Kereskedelmi iskola fejlesztése, bővítése, felépítése a kereskedőkre, a gyárosokra hárulna, a kiknek érdeke, hogy minél képzetesebb munkatársakat kapjanak.

Ezzel szemben úgy értesülünk jól informált helyről, hogy a város eddig már számtalanszor fordult az érdekeltekhez, érintkezésbe lépett a kereskedők hivatalos képviselőivel, de minden eredmény nélkül, mert a város kereskedői nem hajlandók a városi Kereskedelmi iskola építési, illetve fenntartási költségeihez hozzájárulni.

Igaz, hogy a kereskedői világot rendkívül súlyos terhek nyomják, igaz, hogy általában a panasz a nagy pénzszűke miatt s igaz az is, hogy elsősorban a város maga köteles gondoskodni a városi iskola fenntartásáról. Minthogy azonban a város erre teljesen képtelen, azon eshetőség előtt állunk, hogy a város felajánlja majd a városi iskolát az államnak s hogy ez mit jelent, azt bővebben nem kell magyarázunk. Az iskola magyar tagozata már megszünt. Ez azonban még visszaállítható amint Aradon is visszaállították Zima Tibor képviselő közbenjárására, viszont, ha az iskola az állam tulajdonába megy át, a Kereskedelmi iskola német tagozata is feltétlenül meg fog szünni. A Bánát jövőbeli Kereskedelmi generációjának érdeke parancsolóan követeli, hogy a Kereskedelmi iskola ügye mielőbbi, kedvező elintéztést nyerjen.

Francia vélemény.

Párisból táviratozzák: Németország legutolsó napjainak eseményeiről az a francia vélemény, hogy Németország gyorsan toldik a jobbszélső irányzat felé. Politikai körök véleménye szerint külsőben áll a militarista vagy nacionalista abszolutizmus. Ez a politikai fordulat Poincarét nagyon kiábrándította. A szocialisták kiválsával a német kormány elvesztette azt az ellensúlyt, amely eddig balra húzta és mérsékelőleg hatott rá. Ezek a fejlemények francia szempontból pesszimistikusak, mert az új kormány egészen a jobboldal erőire fog támaszkodni, ami pedig nem kívánatos következmény Franciaországra nézve.

Dolgoznak a Ruhr-vidéken.

Düsseldorfból táviratozzák: A Havas távirati iroda jelentése szerint a vasúti műhelyekben és tárnákban a franciákkal folynak a tárgyalások a munka megkezdéséről. A munkások már beleegyeztek abba, hogy egyes helyeken

francia vezetés alatt dolgozzanak. A francia katonaság rögtön megszállta azokat a munkahelyeket, a hol munkába állottak.

Kommunisták a szász kormányban.

Drezdából táviratozzák: A Vorwärts szerint a kommunistáknak a szász kormányba való belépését a szász szociáldemokraták annyira előkészítették, hogy a végleges belépésről a döntés még ma megtörténhet.

Tizenötezer német rab.

Berlinből táviratozzák: A ruhr vidéki és a düsseldorfi hidfőhöz tartozó városok tizenötezer fogházában jelenleg 15.000 német fogoly van, akiknek a sorsa még teljesen bizonytalan. Ezekben kívül még igen sok német fogoly van franciaországi és belgiumi fogházakban is. A foglyok sorsa a passzív ellenállás beszüntetésével egyáltalában nem enyhült. A hangulat a lakosság körében igen nyomott.

Harc a legvégsőkig.

Berlinből táviratozzák: A berlini szakszervezetek határozatot hoztak, hogy a monarchistákkal, a szeparatistákkal és a jobboldali radikálisokkal szemben a harcot a legvégsőkig megvívják.

Török köztársaság.

(Az új török alkotmány.)

Ankarából táviratozzák: Az új török alkotmány szerint Törökország köztársaság lesz, amelynek élén egy 4 vagy 6 évre választott elnök áll. A nagy nemzetgyűlésnek csak törvényhozó, a kormánynak csak végrehajtó hatalma lesz. A szenátus funkciót az államtanács gyakorolja, amelynek tagjait a köztársasági elnök nevezi ki.

Munkában az adóvégrehajtók.

(Sok a félreértés. — Hová nyújtandók a panaszok?)

Az adóvégrehajtók már hetek óta járiák Aradon azoknak az adózófeleknek a lakásait, akik még nem tettek teljes mértékben eleget adófizetési kötelezettségüknek. A végrehajtó soha és seholsem volt szívesen látott vendég és nem egy ízben megtörténik hogy a végrehajtónak ideges kifakadásokat kell hallani munkája ellen, annak a végrehajtónak, aki csak a kötelességét végzi. Sok panaszt kell meghallgatniok, holott azok orvoslására egyáltalában nem jogosultak, de meg nem is képesek. Most az állami adóhivatalok főnökei közlik, hogy a sok félreértés, amely naponta felmerült a végrehajtók és a végrehajtandó adózó alanyok között azon alapszik hogy az adóhivatalok főkönyvei csak most vannak munkában. A már eszközölt befizetéseket tehát még nem lehetett elkönyvelni és ezért a végrehajtónak a teljes évi tartozás összegét adták át behajtásra. Az adózó azonban természetesen csak azt az összeget kell, hogy kifizesse, ami a már kezében levő nyugta és a jegyzőkönyv összegében van. A végrehajtók panaszokat nem orvosolhatnak, mert nem ismerik az adózók ügyeinek állását. Ezért mindenki, akinek ellenvetése van közvetlenül az állami adóhivatalok főnökeihez, illetőleg tisztviselőihez forduljanak. Az adóhivatali főnökök kifejeletése szerint végrehajtásból vagy foglalásból senkire nevez-

károsodás nem származik, mert végrehajtási költségek nincsenek, csak az árverezés tényleges meg történte vagy az október tizedike után rendezett adó után késedelmi kamatot számítanak.

Hogy áll a leu?

Okt. 5-én 100 leierért adtak

Nálunk:

2.50 svájci frankot.

7.68 francia frankot.

9.200 külföldi magyar koronát.

13.600 tényleges magyar koronát

14.300 belföldi magyar koronát

32.500 osztrák koronát.

Zürichben 2.5750 frankot

Parishan 7.75 frankot

Budapestben 9500—10800 kor.-t

Bécsben 32.200 osztrák koronát

Berlinben 260.000.000 márkát

Prágában 15.60 szokolt

Faragó Bandi

a világhírt szélhámós.

(A párisi rendőrség kiadatását kéri.)

Budapestről táviratozzák: A fő kapitányságon ma délre nagy vonásokban befejezték a két nemzet közti monstreszélhámós, Faragó Bandi és Solymosi Jenő kihallgatását. A már felsorolt, külföldön elkövetett büntügyeken kívül Faragóra egy Budapesten, tavaly elkövetett kétmillió csekkcsalást sikerült rábizonyítani, míg Solymosira egy magyar orvostanhallgatónak Münchenben, a múlt évben elkövetett kifosztását. A veszedelmes bandának most már valamennyi tagját elfogták a budapesti, bécsi és párisi rendőrségek, mindössze

egy Mezel Ernő nevű társuk van még szabádlábon, állítólag román területen.

A részletes vallomások jegyzőkönyvbe való vétele után ma este Faragó Bandi és Solymosi Jenő előtt kihirdették az előzetes letartóztatásról szóló végzést, azután mindkettőjüket külön-külön, erős fedezet mellett cellákba kísérték.

A nyomozás megállapította, hogy Faragó Bandi mint tréning-szélhámós szerelt le a háború után. A fehérr terror idején mint különítményi tiszt résztvett a dunántúli és síófoki vérengzésekben, majd Lehar hadseregében főhadnagyi rangban szolgált.

Nagyon érdekes volt Faragó kihallgatásának utolsó momentumma, amikor elmondta,

hogyan szökött meg Bécsből.

Faragót tudvalevően azért tartóztatták le Bécsben, mert egy ezerdollaros csekket hamisított. — A rendőrségen azt mondta, hogy a csekket egy Sugár nevű ismerősétől kapta, akinek lakáscímét nem tudja. Egy mulatóhelyen szokott vele találkozni minden este. — A rendőrség erre öt detektívet adott melléje, hogy Sugárt a mulatóhelyen kezükre adják. Alig helyezkedett el a mulatóban Faragó a detektívekkel, pezsgőt hozatott és mekkinálta a detektíveket. A rend-

őrök szívesen fogadták a kínálást és szorgalmasan fogyasztották a pezsgőt. Amikor mind az öt detektív leitta magát, Faragó kocsi utat tett négyet és beküldte őket a rendőrség központi ügyeletére.

Az ötödikkal ő maga jelent meg reggel a rendőrségen.

Faragó azért nem szökött meg mindjárt, hogy előkészítse a szökés könnyebb módját. Este már csak két detektívet adott melléje, amikor Sugárért elment a mulatóba. Megint leitta a detektíveket, de ekkor már meg is szökött Bécsből.

A főkapitányság ma kapta meg a párisi rendőrség táviratát, a mely részletesen felsorolja Faragó András és társainak franciaországi viselt dolgait. Bejelenti az ottani károsultak nevéit és kárát és a tolvajbanda kiadását kéri. Faragó Bandit és társait ma délután átszállították az ügyészség fogházába.

A megoperált hal.

Egy ismert aradi állatorvos meséli baráti körben a következő apróságot:

— Beállít hozzám a napokban egy siró idősebb asszony, kezében nagy befőttes üveg, amelyben bágyadtan evickél egy kis aranyhal. Leteszi az asztalra az üveget, majd erős zokogás közepette elmondja, hogy a drága jószágának valami baja van. Hiába löki be az üvegbe a legizletesebb falatokat, a hal hozzá sem nyúl, órákig hever mozdulatlanul az üveg fenekén és egyáltalán nem akar uszni. Kér, hogy gyógyítsam meg a beteg kedvencet, nem sajnál érte semmi árt.

— Hagyja csak itt asszonyom a kis páciens, jöjjön holnap ismét, makkegészségesen látja viszont a drága állatot.

A társaság hitetlenül néz az állatorvosra és egy fiatal hölgy megkérdi:

— Na és hogyan gyógyította meg?

— Nagyon egyszerűen — volt a válasz. Kivettem az üvegből a már megdöglött halat, kilöktem a szemétre, bementem egy fűszerüzletbe és a kirakásban levő üveg tálból megvettem egy egészséges aranyhalat, tíz leierért. Másnap az öregasszony boldog örömmel nézte, miként evickél a hal. Amikor megkérdezte, mennyivel tartozik, fontoskodó arccal jegyeztem meg:

— Súlyos operációt kellett végennem a betegen és azt hiszem nem lesz sok 250 le...

Sport.

Gloria-GFR—ATE bajnoki mérkőzés képezi szöbeszéd tárgyát a sportközönségnél. Az eddig még veretlen csapatok küzdelme a bajnoki pontokért névs, szép sportot ígér. A mérkőzés vasárnap délután 4 órakor lesz az óvártéri pályán, előzőleg a második csapatok, délelőtt pedig a törpe és ifjúsági csapatok játszanak

Vakmerő rablótámadás Aradon

(Betörök a lakásban. — Elriasztották a tetteseket.)

Vakmerő rablótámadás történt ma délután három órakor Fehér Sándor autogarázs tulajdonos Dobó-utca 3—7. számú házban levő lakásán. A támadást három jól öltözött fiatalember követte el, a kik egy mellékajton át átkulccsal behatoltak a lakásba. A lakásban egyedül Fehér Sándorné édes anyja tartózkodott, aki segítségért kiáltott, mire a támadók elmenekültek. A fényes nappal történt rablási kísérletről a következőket jelenti a Közlöny munkatársa:

Fehér Sándorné édesanyja d. u. három óra tájban zörgést és motoszkálást hallott a lakás mellékajtaján, amelyen keresztül a veje szokott haza járni. Előbb azt hitte, hogy a veje érkezett meg és az ajtó felé sietett. Ebben a pillanatban az ajtó feltárul és három jól öltözött fiatalember ugrott be rajta. Az egyik rákiáltott az uriaszonyra:

— Csend legyen mert bajlesz!

Azután belülről magukra zár-

Irodalom, művészet

• Aradi színház műsora. Szombaton Tosca, Tiron Sylvia felleptével C) bérlet. Vasárnap délután Szépasszony kocsisa. Vasárnap este Az asszony verve jó.

• A temesvári színház műsora. Szombaton délután és este Szépasszony kocsisa. — Vasárnap délután Szépasszony kocsisa. Vasárnap délután és este Szépasszony kocsisa.

• Aradi színházi hírek. Vasárnapi előadások. Vasárnap először megy délután a Szépasszony kocsisa operett, amelyben Balogh Böske és Selmeci Mihály humoruk kiüríthetetlen tárházából már eddig is olyan sok feledhetetlenül kellemes órát szereztek a publikumnak. Este Az asszony verve jó című népszimű reprize lesz. A kedves meséjű, szép muzsikájú népsziműben Váradi Margittal, Gömöri Emmával, Mészáros Mátyával, Győzővel, Seregh Andorral, Jávorról, Mészárossal az élen csaknem az egész művészszerzők játszik. — Tosca vendéggel. Szombaton Tyron Silvia vendégfelleptével kerül bemutatásra a Tosca. A kiváló énekesnő partnerei Róna Dezső és Kertész Vilmos lesznek. — Három ujdonság egy héten. Az aradi színház jövő hete szenzációsan ígérkezik. A direktió erre a hétre három új ujdonságot állított be, két operett és egy bohózat ujdonságot. Ezen a héten ismeri meg az aradi közönség Arnold Ferenc és Bach Ernő kacagató bohózatát, a Bátor Salamont, ezt követi a Newyork szépe operett és a hét végén lesz a budapesti slágeroperett: a Tangó királynő bemutatása.

• Az aradi színház új karmestere. Róna Dezső, az aradi színház igazgatója leszerződtette Kovács Mihály karmesternek. Kovács Mihály rendkívül képzett zenész, aki azelőtt budapesti színházaknál, majd legutóbb Temesváron működött.

• Temesvári színházi hírek. Szépasszony kocsisa négyszer egymásután kerül színre. Szombat délután 3 órakor olcsó helyárrakkal, szombaton este rendez helyárrakkal, vasárnap délután olcsó helyárrakkal, vasárnap este rendez helyárrakkal. Az összes előadásokon Sárvay Rózsi, Lengyel Irén, Süveges Aranka iat-

ták az ajtót. A megtámadott uriaszony az első pillanatban megdermedt a rémülettől. Az egyik támadó ráakart rohanni, de ebben a pillanatban visszanyerte eszméletét és átszaladt a másik szobába. Ott felnyitotta az udvarra nyíló ablakot és segítségért kiáltott. A rabló támadók utána rohantak, de mielőtt elérték volna, a lakók meghalták a rémült kiáltást és többen a lakás felé siettek. A három támadó ezt látva megfordult és ugyanaz az ajtón, a melyen bejöttek elmenekültek.

A rablótámadásról azonnal jelentést tettek a rendőrségen. A bevezetett nyomozás megállapította, hogy tegnap délután két fiatalember ugyancsak azon az ajtón be akart hatolni a lakásba. Az arra járók megzavarták őket és elhagyták a házat. A két fiatalember szeméyleírása teljesen megegyezik a ma délutáni támadók két alakjával. A rendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a rablótámadók kézrekerítésére.

szák a főszerepeket. — Vasárnap d. e. 11 órai kezdettel a Magyar dalárda és a szintársulat együttes matinét rendez. A dalárda előadja a dalt, mellyel pályadijat nyert, a társulat művészei pedig Petőfi verseket és bánnai költők verseit fogják szavalni. — A jövő heti műsor változatos és érdekes lesz. Hétfőn este az izgatón és végtelenül érdekes Trilby kerül színre F. Sugár Terivel a főszerepben. A férfi főszerepeket a társulat legkiválóbb tagjai játsszák. — Kedden este a nagy sikert aratott Hamburgi menyasszony kerül színre. Szerdán és csütörtökön Földes Imre kiváló vigjátéka, Lányom hozományva 500 millió kerül bemutatásra. Pénteken a Hermelines nő operettnek lesz a bemutatója. A Magyar Színház műsora olyan szenzációkat hoz még, mint egyetlen színpad se. A közönség esténként méltányolja is Fekete Mihályék igyekezetét, megtölti a Színház kistermét és tapsorkánnal fejezi ki elismerését.

• Paál Albert festőművész gyűjteményes képiállítás a Kulturpalota kistermében október hó 15-ig mindennap este 7-ig megtekinthető.

Három erdélyi várost kizártak a Munkásszövetségből

(Nagyvárad, Szatmár és Marosvásárhely kiközösítése a kommunista többség miatt.)

Kolozsvárról jelentik: A nemrégiben lezajlott országos szakszervezeti kongresszusnak az amsterdami internacionálé mellett való döntése új irányba tereli a romániai munkásmozgalmat. A döntés előtt a szociáldemokrata és kommunista frakciók közösen irányították a szervezetek életét, a döntés után azonban szakadás következett be a frakciók között és a hivatalos munkásmozgalmat szociáldemokrata lett. Az új éra jegyében működő szaktanács csütörtökön este tartotta első ülését és elhatározta, hogy az ugynevezett kommunista városokat kiközösítik a munkásszövetségből. Először Szatmárt, Marosvásárhelyt és Nagyváradot közösítik ki mert itt a kommunisták vannak többségben.

A politikai foglyok kicserélése.

(Az aradi sziguranca felhívása.)

Tudvalevő, hogy nemrég tárgyalások indultak meg Románia és Magyarország között a letartóztatásban levő politikai foglyok kicserélése érdekében. A tárgyalások annyira előrehaladt állapotban vannak, hogy a fogolycserére már a legközelebb megtörténik. A Magyarországon letartóztatásban levő politikai foglyok között sok aradi és aradkörnyéki ember is van, amit bizonyít az aradi állambiztonsági hivatal felhívása, amelyben kéri, hogy az alább felsorolt letartóztatásban levők rokoni a legrövidebb időn belül, legkésőbb hétfőig okmányokkal jelenjenek meg a Siguranca hivatalában, hogy hozzátartozóik kicserélése érdekében a szükséges lépéseket megtegyék.

Csomós József Arad, 1891-ben született. Horváth Lajos Arad, 1893-ban született. Hochmann Sándor 1902-ben Aradon született. Nyári József Arad, 1896-ban született. Oroszlán Pál 1891-ben született. Takács Béla 1892-ben született. Faragó József csermői 1899-ben született. Salgó Spitzer Béla 1890-ben született, gyoroki illetőségű.

Az aradi szélhámosnő bűnlajstroma.

(Az újabb házkutatás meglepő eredménye. — Nagyértékű ékszereket találtak a tolvajnál ágyában. — Temesváron is követet el bűncselekményeket.)

Az aradi rendőrség Schüsser Anna letartóztatásával az utóbbi évek egyik legnagyobb stílus szélhámosnőjét tette ártalmatlanná. Schüsser Annának, aki oly ügyesen hajtotta végre özvegy Werner né kifosztását, még számos bűntény elkövetése terheli lelkiismerétét. Az aradi százótvénezer leles lopáson kívül Brassóban, Temesváron Kolozsváron és Segesváron követett el rablásokat, betöréseket és lopásokat és két év alatt több, mint egymillió lei értékű holmit lopott össze. A temesvári rendőrség köröző levelet adott ki a szélhámosnő ellen, aki hosszú garázdálkodás után az aradi első kerületi rendőrség eredményes nyomozásával hurokra került.

Az aradi királyi ügyészséghez a temesvári rendőrfőkapitányságtól terjedelmes átirat érkezett, amelyben közlik Schüsser Anna temesvári bűnlajstromát. Az ügyészség az átirat vétele után felhívta Schiopu János rendőrkormányzó urat, az első kerületi kapitányság főnökét, hogy Schüsser Anna ügyében bővítsék ki a nyomozást. Schiopu rendőrkormányzó a mai napon a házvezetőnő legutolsó lakhelyén házkutatást tartott, amely meglepő eredménnyel végződött. Schüsser Anna ágyának szalmazsákjában ugyanis nagyértékű ékszereket találtak, amiket a bűnjeltekhez csatoltak. Megállapítást nyert, hogy ezek az ékszerek nem a legutóbbi Wernerné ellopott ékszerei közé tartoznak, hanem azok a Temesváron elkövetett lopásokból származnak. A rendőrség a nyomozás újabb sikeres eredményéről jelentést tett az aradi ügyészségnek és a temesvári rendőrségnek. Az aradi törvényszék vizsgálóbírója holnap hallgatja ki a rovatnultu nőt.

HIREK.

A bánati autóverseny.

(A jövő héten tartják a trónörökös részvételével.)

Megemlékeztünk annak idején arról a nagyszabású autóversenyéről, amelyet a trónörökös jelenlétében terveztek a Bánát területén és amit a trónörökös akadályoztatása miatt elhalasztottak. A bánati autóversenyt a közeli napokban megtartják és azon a trónörökös is részt vesz. Ma érkezett meg ugyanis a sportszövetség temesvári kerületének vezetőjéhez a trónörökös távirata, amelyben bejelenti, hogy október 9-én Temesvárra érkezik és részt vesz az október 1-től 14-ig tartandó autóversenyen. A trónörökös kíséretében valószínűleg Pál görög herceg is eljön az autóversenyre, aki jelenleg a román királyi család vendége.

Az autóverseny programját annak idején részletesen ismertettük. Az első napon Temesvár—Arad—Piski—Hátszeg—Rusika, a második napon Facset—Resica, a harmadik napon Anina—Orsova—Báziás—Herkulesfürdő és innen negyednap Temesvárra térnek vissza. Az autóversenyen körülbelül husz kocsi vesz részt. A magas vendégeket a temesvári prefektúrán szállásolják el.

— Mussolini hercegi rangja. Rómából táviratozzák: Mussolini miniszterelnöknek, a fascizmus kezdeményezőjének és vezérének hercegi rangra való emelését október harmadikán, a fascisták Rómába való bevonulásának első évfordulóján teszik közzé. Mussolini egyszerű családból származik és valamikor szocialista újságíró volt.

— Elhalasztják a magyar nemzetgyűlést. Budapestről táviratozzák: A 15-én összeülő nemzetgyűlés november elejéig el fogja napolni magát részint azért, hogy a bizottságok a földreformmal foglalkozhassanak, részint azért, mert október közepére várják a jóvátételi bizottság kiküldöttét, akikkel a kormány annyira el lesz foglalva, hogy parlamenti tárgyalásokra nem marad ideje.

— Vilmos császár nyugtalanodik. Berlinből táviratozzák: Doornban, Vilmos excsászár jelenlegi tartózkodási helyén több müncheni monarchista vezetősémség tanácskozást folytatott az excsászárral, aki az extrónörökssel együtt nagyon nyugtalanodik Rupprecht hajós extrónörökös müncheni agitációja miatt.

— Új iskolák Aradmegyében. Az Aradmegyében megindult iskola építési akció a legeredményesebben a halmágyi járásban végződött. — A gyűjtést maga Banici Teodor, a járás főszolgabírája végezte. Kétszáz ezer lei gyűlt össze, amelyből hat községben építettek elemi iskolákat. Az építések még az ős folyamán befejezést nyertek és az épületeket még ez évben átadják rendeltetésének.

— Avercsenko Romániában. Avercsenko Aridi, a híres író Prágából Romániába érkezett. Az írónak tudvalevőleg ellenforradalmi cikkeiért el kellett hagyni Szovjetországot. Avercsenko azóta művészi turnét csinált a nyugateurópai és észak-európai államokban. Romániában is előadást akart tartani, de a szatmári állambiztonsági hivatal további utjában feltartóztatta az orosz író.

— Haladás előadás szombaton délután hat órakor a szokott tartalmú műsorral a Kulturpalota nagytermében.

Feloszlatják a C.F.R. temesvári igazgatóságát.

(Három ügyosztályt Aradra helyeztek át.)

Temesvár. Hosszu hónapok óta elkieseredett harcot vív Temesvár ipari és kereskedelmi érdekeltsége a vasutigazgatóság elhelyezése, illetve decentralizációja ellen. Megmozdult a Erosz, az Ipar és Kereskedelmi Kamara, a Kereskedők Egyesülete, a Polgári Szervezet, sőt Cosma Aurél dr. miniszter, Temesvár képviselője is az igazgatóság elhelyezése ellen szállt síkra. Az impozáns állásfoglalásnak, amelyet a temesvári sajtó hathatósan támogatott meglelt az eredménye: maradt minden a régiiben, míg most Pop igazgató újból megkezdte régi tervének, az igazgatóság szétosztásának keresztilvitelét.

Rendkívül érdekes, hogy még két hónappal azelőtt egy jól informált aradi kereskedő az arad-temesvári vonaton a következőket mondotta:

— A temesvári igazgatóság minden körülmények között feloszlik. Minthogy akkor, a mikor ezt nyilatkozta megakarták csinálni, az érdekeltek tiltakozása a terv megvalósítását meghiúsították, elhatározták, hogy csendben, feltűnés nélkül hajtsák végre a felosztást. Előbb majd forgalmi főnökségeket fognak létesíteni, később néhány osztályt áthelyeznek Aradra s akkor — ha ez megtörténik — előállnak majd az érvek, hogy amiatt a néhány tisztviselő miatt nem érdemes az igazgatóságot Temesvárról továbbra is fentartani.

— Házasság. Piblinger Ede vezértitkár és Tassy Mariska urleány e hó 4-én házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Az esperesek értekezlete az agrárreform ügyében. Tegnap Pacha Ágoston püspöki helynök elnöklése alatt a kerületi esperesek összejelelt tartották, amelyen az agrárkérdéssel kapcsolatos ügyekről volt szó. A kerületi espereseken kívül az egyházmegye több plébánosa is részt vett az összejövetelen, amelyen az agrárreformmal kapcsolatos összes kérdéseket lefárgalták.

— Mattasich temetése. Párisból táviratozzák: Mattasich-Keglevich Gézá, a hánvotott életű volt magyar kapitányt ma helyezték örök nyugalomra. Fagyos szél eső szította, amikor koporsóját a sírgödörhöz kivitették. A temetési aktus a nyilvánosság teljes kizárásával történt és csak néhány Lipót belga király leánya, Lujza főhercegnő könnyezett e kalandos élet elmúlása fölött. A királykisasszony és magyar katonatiszt sok port felvert szerelmi regénye most egy pillanatra ismét felszínre került a feledés homályából, hogy a koporsó behatolásával ismét a felejtés szűrke köde boruljon rá.

— Kérelem a jószívű tolvajhoz. Angyal Pál fejelentést tett az aradi rendőrségnek, hogy háromezer lelt, fegyvertartási és vadászati igazolványt tartalmazó tárcáját ellopták. Angyal Pál kijelentette, hogyha a jószívű tolvaj visszaküldené a tárcában lévő két igazolványt, nemcsak hogy visszavonja ellene a fejelentést, de a tárcát és a pénzt is megtarthatja magának.

— Kézimunka. Jumperek olcsón kaphatók Strasser-cégnél.

Szóbul-szóra ezeket mondotta az aradi kereskedő. Akkor mesének tartottuk, most pedig meggyőződünk, hogy a jóslás legnagyobb része már beteljesedett.

Megszervezték a forgalmi főnökségeket, ma pedig rendeletileg Aradra helyezték át a temesvári igazgatóság B. (számvevőségi) E. (beszerzési) és P. (személyi) ügyosztályát. Információnk szerint ezt az áthelyezést Pop igazgató már a múlt hét folyamán akarta fogantatosítani, de akkor a tisztviselő ellenállása húsította meg az áthelyezést. Most azonban Bucurestiben járt és onnan hozta magával az áthelyezési rendeletet.

Az áthelyezés körülbelül 50 tisztviselőt érint. Minthogy ezek részére Aradon nem lehet lakást szerezni, egyelőre két megoldási tervet gondolkodnak. Az egyik szerint a tisztviselők a reggeli vonattal utaznának Aradra s este vizsziatérnek s minden két napi szolgálat után egy szünnapot élveznének, a másik terv szerint pedig a déli vonat vinné őket Aradra, a honnan este jöhetnek haza Temesvárra. Ez esetben a délelőtt szabad lenne.

A tervbe vett áthelyezés nemcsak a tisztviselők érdekeit sérti, hanem súlyos megkárosítása Temesvár gyáriparának és kereskedelmének, amékkül, hogy azáltal a vasutnak, vagy Aradnak előnyt biztosítana.

— Hétfőn dönt a tábla az ottlaci csempészet ügyében. Mint ismeretes az ottlaci vámcsempész három gyanúsítottját az aradi törvényszék vizsgálóbírója és a vádtanács előzetes letartóztatásba helyezte. A gyanúsítottak védőjük, dr. Miclea Sever aradi ügyvéd útján felfolvamodást nyújtottak be a temesvári ítélőtáblához, amely hétfőn délelőtt dönt az ottlaci csempészes gyanúsítottjainak további fogvatartása ügyében.

— Rejtélyes gyermekhalál. A brádi csendőrség ma jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Codrean Anna két éves kisleánynak, aki szeptember 30-án eltűnt Curecin községből, holttétét a brádi országúton október 3-án megtalálták. A nyomozást a rejtélyes eltűnés és haláleset ügyében a csendőrség megindította.

— A gyilkos aradi cipészegéd ügyének főtárgyalása. Szombaton délelőtt kilenc órakor nagyszabású bűnügyben tartja meg a főtárgyalást az aradi törvényszék büntetőtanácsa. Komáromi Antal elzülött aradi cipészegéd a vádlott, aki áprilisban vadházastársát és annak kisleányát fejszével meggyilkolta, a tett elkövetése után a lakást kirabolta. — Az aradi államrendőrség gyilkosság, előre megfontolt emberölés és rablás címen emelt vádat Komáromi Antal ellen. A büntetőtörvényszék elnöke Kovács József táblabíró, főtárgyalási elnök lesz. A vádhatóságot Gitta Ágoston királyi ügyész képviseli a tárgyaláson, a védelmet pedig dr. Kele Sándor ügyvéd, hivatalból kirendelt védő látja el. Az aradi közönség körében a szenzációsnak ígérkező tárgyalás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és ezért a főtárgyalást a nagy esküdtzéki teremben tartja meg a törvényszék.

Halálozás. Néhai zaránd-kriszcsóri Kristórvy János nagyiparos és az aradi kereskedelmi és iparkamara néhai elnökeinek özvegye, szülött Priegl Mária, ma reggel hat órakor életének 68-ik évében szívaszenvedés után elhunyt. Az özvegy uriaszony áldásos életét fejezte be ma bekövetkezett halála.

Tíz esztendővel ezelőtt hunyt el néhai Kristórvy János és most nehéz és súlyos betegsége őt is elvitte az élők sorából. Halálát leányán, dr. Szöllössy Jenőnéen és fiajn Jánoson és Istvánon kívül a Szöllössy, Priegl, Korbuly, Richier, Örlér, Prinner és Fikker-családok gyászolják. Az elhunyt temetése október hetedikén d. u. 4 órakor a felső temető halottas házából fog megtörténni.

— Szabadlábbon a temesvári banksikkasztó. Megemlékeztünk a Banca Nationala temesvári fiókjánál elkövetett sikkasztásról, amelynek tettesét Raca Nicolae pénztárost letartóztatták és átkísérték az ügyészség fogházába. Mint jelentették, a bank kára megtérült és így visszavonta feljelentését. Ennek folytán a temesvári ügyészség ma szabadlábra helyezte Raca Nicolae-t.

— Utazásra el ne feledjünk Diana sósóborszeszt magunkkal vinni. Aftala, egyszerű szolgálatás folytán, megmenekszünk a csúszóléttől.

— Betörés Aradon. Csigányi Károly feljelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy lakásába betörték és négyezer lei értékű ruhaneműt vittek el.

— A Bánáti képzőművészek műtárlata Timisoarán. Október hó 15-ig lesz nyitva. Megtekinthető naponta reggel 9-től este 9 óráig. Este kívilágítva. Kiállítási sorsjegyek mindenütt kaphatók.

— Szerencsétlenül járt vasutas. Az aradi állomáson tegnap délután öt órakor súlyos szerencsétlenség történt. Don János kocsikezelő fel akart szállani egy mozgó szerelvényre és olyan szerencsétlenül bukkott a kocsikerekei alá, hogy azok ballábát levágták. A szerencsétlenül járt embert eszméletlenül szállították az aradi kórházba, ahol azonnal megoperálták. Életbemaradásához nagy vérvesztése miatt kevés a remény.

TATRA-SZANATORIUM
 Ótátrai Gyógyintézet. Sztary Smokover.
 1020 m. Magas Tatra központja.
 Diétás physike-theraviás gyógyintézet.
Egész évben nyitva.
 Gyönyörű éjszakai látvány. Niváló éjszakai kúra.
Előrengő diétás ellátás.
 Szanatóriumi napi pouszálár 60 Kor-tól
 főfala
 Főorvos dr. Rutich Jenő Tüdőbetegk kizárva.

— A tornyai gyilkosság ügye. Néhány nappal ezelőtt véres esemény játszódott le a tornyai országúton. Katona József katonaszökevényt két csendőr kísérte az országúton. A bokrok közül előugrott a katonaszökevény testvére Katona Mihály, aki kiakarta szabadítani börtönjét a csendőrök kezéből. A csendőrök önvédelemből kénytelenek voltak fegyverüket használni, rálöttek a támadóra, aki holtna esett össze. Katona Józsefet átadták az aradi katonai parancsnokságnak, amely ma átküldte a tragédia tulajdonképeni okozóját az ügyészségre. Azzal gyanúsítják ugyanis, a katonaszökevényt hogy

testvérevel ferszeruen megbeszélte a támadást és megakarták gyilkolni a csendőröket. A gyanúsított tagadó

Egy világhírű betörő letartóztatása

(Az ál „erdélyi földbirtokos.” : Százmillió értékűt rabolt össze. : Akinak bárónő a szeretője.)

(Budapesti tudósítónktól.) A főkapitányság épületének kapuja előtt ma délben három egyfogatu bérkocsi állott meg. Az első kocsó bele volt töltve üvegekkel, férfii- és női szövetekkel, selyemmel, perzsa szőnyegekkel, amelyeket gyors egymásutánban emeltek ki detektívek a kocsikból. A harmadik kocsóból két detektív kíséretében egy sűrűm lefátyolozott hölgy lépett ki, akinek hangosan oda szólt az egyik detektív:

— Jöjjön velünk, bárónő!

Mialatt az értékes dolgokat pecsétetes vignettákkal az emeletre viszik, a bárónőt egy második emeleti detektív szobában helyezik el, ahol kihallgatják. A bárónő elmondja, hogy előkelő erdélyi családból származik. A férjétől megszökött és külföldre utazott, ahol egy bartáncosnak lett a barátja. Berlinben, majd Bécsben éjszakai mulatóhelyeken lépett föl mint parkettáncosnő. Bécsből Budapestre jött és itt megismerkedett egy elegáns fiatalemberrel, akit menekült erdélyi földbirtokosnak mutatkozott be. Házasságot ígért neki, ékszert, ruhát vett a bárónőnek, nagy lábon éltek. Az állítólagos földbirtokos két kézzel szórta a pénzt és most autót akart venni menyasszonyának.

A bárónő és a „földbirtokos” egy lakásban laktak. A fiatalember értékes szőnyegekkel, képekkel díszítette a lakást, ahol — a bárónő vallomása szerint — nagy mennyiségben helyeztek el időről-időre textil- és selyemrukat. — Ezekről otthon azt mondta, hogy bizományba vásárolta és ke reskedőknek adja el nagy haszonnal.

A detektív szobában a bárónőnek tudomására adták, hogy az erdélyi menekült földbirtokos Hirth Antal foglalkozásnétküll egyénnel azonos, aki egyike a leg híresebb kirakatfosztogatóknak.

Közel ötven följelentést adtak be ellene a főkapitányságon és a károsultak szerint százmillió korona összegre becsülhető az ellopott dolgok értéke. A detektívek napokig kutattak a tehetséges kirakatfosztogató után, azonban nem tudták a nyomára akadni. Tegnap éjszaka azonban a véletlen a rendőrség kezére játszotta Hirth Antalt. Egy dohány-utcai mulatóban feltűnt az inspektoros detektívnek, hogy egy frakkos fiatal ember százezer koronás bankjegyeket ajándékoz a nőknek és egymásután rendel a drágábbnál drágább italokat, amelyekkel a szomszédos asztalnál ülő ismeretlen

vallomást tett. A vizsgálóbíró Katona József ellen elrendelte a vizsgálóati fogságot.

vendégeket is megkínálta. A gavalér fiatalembert a pincérek „grófnak” szólították és úgy tudták, hogy dús gazdag erdélyi földbirtokos.

Mindezek után a detektívek igazolásra szólították fel a gyanúsán viselkedő frakkos urat. Nem is volt nála semmiféle okmány, amely a személyazonosságát igazolta volna, a nadrágja hátsó zsebében azonban feszítő vasakat találtak. A zsebében megtalálták a legmodernebb kirakatemelővasat, az ugynevezett sosokát is, amelylyel a kirakatüvegeket könnyűszerrel egyszerűen kiemelte a helyéből.

Az előkelő vendéget a lokál publikumának nagy ámulatára, elvitték a rendőrségre. Ott még az éjszaka megállapították róla, hogy Hirth Antalnak hívják és ő az, akit a rendőrség emberei a kirakat fosztogatások miatt hetek óta keresnek. Hirth a főkapitányságon már bovallott mindent. Elmondotta, hogy több kereskedővel állott üzleti összeköttetésben, akik a lopott árukat megvették tőle. Ezeket az orgazdákat ma állítják elő a rendőrségre.

A még mindig frakkban levő betörőt szembesítették menyasszonyával, a bárónővel, akit a lopásokkal kapcsolatban egyáltalán nem igyekezett védeni. Sőt azt állította róla, hogy tudott azokról és a lopott dolgok értékesítésében a bárónő segítségére volt. A lovatlan, völegény vallomása alapján, a tagadásban levő bárónőt egyelőre őrizetbe vették. Hirth Antalt azonban letartóztatták.

Mozi.

Aradi mozi hírek. Szombaton és vasárnap látható még az Apollóban A hősiekü leány, Afrika rejtelmeinek ez a csodaszépségű kalandja. — Az Afrika-kutató leánya, aki magárahagyatottságában a holdimádók hatalmába jut, bátor elszánt-sággal utját állja annak, hogy a fekete szultán alattvalói lázadást szítsanak az angolok ellen. Az üldözés alatt a leány a vérengző emir fogságába kerül, ahonnan rettentő izgalmak és életveszélyes kalandok után sikerül csak elmenekülnie a vérengző feketék karmaiból. — Fortunatusnak, a világ legelszántabb és legvakmerőbb kalandorának szinte emberfeletti teljesítményeit adja az a nagyszerű filmsláger, amelynek bemutatója szombaton lesz az Urániában. A modern technika minden vívmánya lép csatasorba ebben a képműben, hogy azokat a fantasztikus, csodás tehetséggel kidolgozott és még nagyobb bravúrral kersztülvitt kalandokat minél érdekesebbé tegye. Autó, motorcsónak, léghajó, repülőgép, ejtőernyő viaskodnak egymással, folyik a harc a földön, vizen, a levegőben s

az ádáz, izgalmas jelenetekkel lenyűgöző küzdelem a kalandor pusztulásánál végződik. A film előadása két órát vesz igénybe s ezért az előadások szombaton délután 5, 7 és 9 órakor kezdődnek az Urániában.

Református pap temette el a volt bajai szerb polgármestert

(Bajáról táviratozzák). A napokban halt meg Baján Gyorgyevics B. Miklós nyugalmazott városi hivatalnok. Gyorgyevics a háboru előtt hosszú évtizedeken át árvaszékli ürméke volt a városnak, később nyugdíjazták, de a szerbi megszállás idejében visszatért a város házára, mint helyettes polgármester, de még a bajai háromszög kiürítése előtt újból nyugdíjba ment. A Jugoszláv csapatok kivonulása után semmi bántódás nem érte a magyarok részéről a szerb rezsim volt polgármesterét, mint ahogy a megszállás alatti magatartásáért egyetlen volt szláv tisztviselőnek sem esett semmi bántódása sem Baján. Gyorgyevics B. Miklós nyugdíját is kapta egész haláláig.

Az elhunyt nyugalmazott tisztviselő temetésén Baja város uril társadalmának sok tagja jelent meg, sőt maga Baja város hivatalosan is képviseltette magát. Erdemes megemlíteni, hogy Gyorgyevicsot nem görög kellett lelkesz temette, mert a bajai szerb pópá a kiürítéskor Szomborba költözött hanem dr. Fülep református pap végezte a temetési szertartást.

Aki többre becsüli a márkát a szokolual.

(Hohenlohe herceg forradalmi pénznek mondja a cseh koronát.)

Prágából jelentik: Izlg-vepig arisztokrata volt egész életében, Hohenlohe-Schillingfűrst Viktor, Ratibor hercege, akinek Csehszágban hatalmas birtokai voltak. Arisztokrata dolyfel fogadta azt a közlést is, hogy a cseh-szlovák kormány kisajátította birtokát. — Neki is megállapították a kulcs szerint járó kártérítési díjat. — Milyen pénzben kapom ezt? — kérdezte a herceg. — Természetesen cseh koronában — volt a válasz. — Cseh koronában? Nekem nem kell ez a forradalmi republikánus pénz. Német birodalmi pénzben követe I e m-a vételárat és kártérítésül 10 millió márkát kérek. A prágai kormány ebbe beleegyezett. Időközben történt a ruhvidéki megszállás, ami a márkának megadta a kegyelemdőfést. Elkövetkezett az a nap, amikor a 10 millió marka esedékes lett. Nevetésesen csekély értékűre zsugorodott ez már akkor össze. Ezért lojalisan újra megkérdezték a herceget, hogy ragaszkodik-e még a márkában történő fizetéshez. — Igen, — volt a rövid válasz. Erre kifizették Ratibor hercegének a 10 millió márkát kárpótlásul a sok ezer hektár kitűnő földért.

LEGUJABB.

Ellendirektóriumot terveznek a német nacionalisták

Berlinből táviratozzák: Általában mincsenek meglepődve sem a pártok, sem a sajtó Stresemann új kormányával és könnyen lehetséges, hogy a parlamentben nem kapja meg a szükséges kétharmad szótöbbséget. A Stresemann kormányról az a vélemény, hogy nem teherbíró. Német nemzeti párti kö-

rök az éjszaka folyamán új miniszteri listát terjesztettek, amely szerint, ha ők jutnak az uralomra, akkor a megalakítandó direktórium élén Gallwitz generális, a világháború egyik leghíresebb tábornoka állana. Pénzügyminiszter Helfferich, gazdasági miniszter, a Stinnes művek egyik vezérigazgatója Minoux lenne.

Francia csapaterősítések a bajorok ellen.

Párisból táviratozzák: A francia minisztertanács elhatározta, hogy a megszállt részekre új csapaterősítéseket küld. Ez a határozat a bajorok magatartása ellen irányul, mert Kahr a bajor szélső-

jobboldaliak vezére rendeletet adott ki, amely szerint tegyház és halálbüntetéssel sújtja azt a német alattvalót, aki a megszálló hatalmaknak bármiben is segítségére van.

Közgazdaság.

Hétnullás a márka.

Zürichben ma szaporodott egy nullával a márka értéket jelző szám előtt álló hosszú oszlop. 9 tíz milliomod svájci frank 100 márka ára. Berlinben 2 millió 600 ezer márkára emelkedett egy leu ára. A svájci frank ismét szilárdabb irányzatot vett, amit a zürichi értékek csökkenése jelez.

Aradi valutaárak. (Október 5.) Francia frank 13.30, svájci frank 40, dollár 220, dinár 2.35, szokol 6.30, líra 9.50, angol font 980, magyar korona 0.0070, osztrák korona 0.0031. **Kifizetések:** Budapest külföldi 140, belföldi 80, Bécs 325, Prága 6.53, Zürich 38.50, Milano 9.80, London 995, Páris 13.25, Newyork 219, Belgrád 2.60.

Temesvári valutaárak. (Október 5.) Newyork 218, dollár 220, Páris 12.85, francia frank 12.90, Zürich 38.50, svájci frank 39, Milano 9.74, líra 9.45, Belgrád külföldi 2.42, belföldi 2.20, dinár 2.20, Prága 6.40, szokol 6.25, London 985, angol font 990, Budapest külföldi 92, belföldi 143, magyar korona 136, Bécs 335, osztrák korona 315.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Október 5.) **Kifizetések:** Páris 12.70, London 995, Newyork 218, Milano 9.78, Zürich 39, Bécs 0.0031, Prága 6.50, Budapest 0.0120. **Valuták:** Napoleon 810, léva 2, török líra 1.30, angol font 980, francia frank 13, svájci frank 39, líra 9.60, drachma 3.90, dinár 2.35, dollár 223, len gyel márka 0.0006, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0070, szokol 6.40.

Zürichi nyitás. (Október 5.) Berlin 0.000001, Newyork 559.25, London 2549, Páris 33.05, Milano 25.05, Prága 16.60, Budapest 0.03, Belgrád 6.45, **Bucuresti** 2.57.50, Varsó 0.009, Bécs 0.00786250.

Zürichi zárlat. (Október 5.) Berlin 0.0000009, Newyork 589, London 2549, Páris 33.10, Milano 25.10, Prága 16.60, Budapest 0.03, Belgrád 6.45, **Bucuresti** 2.57.50, Varsó 0.0009, Bécs 0.007850.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Október 5.) Napoleon 69000, Amsterdam 7600—8040, Belgrád 224—238, Berlin 0.0035—65, **Bucuresti** 94—107, **lel** 95—108, London 88200—92600, angol font 88700—93100, Milano 880—935, líra 890—945, Newyork 19400—20500, dollár 19550—20650, Páris 1150—1216, francia frank 1165—1231, Prága 580—624, Varsó 0.04—5.65, Bécs 0.27.40—29.60, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Budapesti értékpapirtőzsde.

(Október 5.) Magyar Hitel 665000, Osztrák Hitel 142000, Salgó 590 ezer, Rima 150.000, Déli vasút 126 ezer, Államvasút 405.000, Kohó 825.000, Atlantica 73.000, Ganz Da nubius 32.000.000, Kőszén 2,545 ezer, Papír 48.000, Nasic 2,150 ezer, Szlavonia 87.000, Földhitelbank 330.000, Viktoria 365.000, Ke reskedelmi Hitel 25.000, Pesti Magyar Keresk. Bank 1,050.000, Beocsini 1,075.000, Urikányi 1,150.000, Éang 235.000, Lipták 34.000, Brasó 410.000, Schlick 90.000, Babo la 138.000, Baróti 18.500, Cukoripar 3,250.000, Klotild 105.000, Temesi szesz 90.000, Hungária Mű trágya 100.000, Olasz Bank 40.500, Angol Magyar Bank 112.000, Leszámitoló 94.000, Magyar Cseh Bank 40.000, Nova 118.000, Kronbergeria 19.000, Közuti 24.500, Csáky 44.000, Izzó 450.000, Magnezit 2,500.000, Viktoria Butor 17.000, Ofa 500.000, Malomsoky 16.500, Pesti Hazai Takarékszövetkezet 3,100 ezer.

Razzia Aradon.

Az aradi államrendőrség ma délután nagyszabású razziaát tartott, amely igen értékes eredménnyel végződött. A Radnai-ut egyik korcsmájában elfogtak egy régen körözött veszedelmes tolvajt és katonaszökevényt. Egy korcsmában mulatott Zsigmond Sándor amikor a razzia megérkezett. Ahogy a rendőroket meglátta, azonnal el akart menekülni. Csakhamar sikerült a menekülő embert elfogni, aki a legnagyobb felháborodással tiltakozott letartóztatása ellen. Az igazoltatásánál kiderült, hogy a rendőrség régen körözi különféle tolvajlások miatt és mint többszörös katonaszökevény is a körözöttek listáján van. Az elfogott embert alig lehetett bekisérni a rendőrségre, mert ellenszegült a razzia vezető rendőr tiszt parancsának. Végre kezérlábat összekötötték és kocsin vitték be a rendőrségre, ahol megindult ellene az eljárás.

A razzia további munkáját a ligetben folytatta. Már több feljelentés érkezett a rendőrségre, hogy az aradi városligetben burjánzik a titkos prostitúció. A megfigyelések szerint a könnyűvéru nők a délutánokat használják fel találkákra. A ligetet körülvette a rendőrség és tíz olyan nőt sikerült elfogni, akik nem tudták igazolni foglalkozásukat. Az elfogott nők ellen egészségi vizsgálat után megindul az eljárás.

Comarut
IOAN NICOL

NYILTTÉR.

Ünlet áthelyezés !!
Tisztelettel értesítem a n. 6. hölgyközönséget és igen tiszteit rendelőmet, hogy

Fehérnemű és házimunka-üzletemet, valamint dusan felszerelt modern előnyomdát Arad, Str. Eminescu 3. (Deák F.-u. 2.) Reiner György üzlet mellé helyeztem át. 5686

További sz. pártfogást kér: Vidorné.

„Joan Limbeck si Finu“ Arad, Fabrica de costiguri de metal si intreorindere de inmortantari, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

zarand-krisoeseri Kristyory Janos, Maria férjezett dr. Szöllössy Jenő és István mint gyermekel mélyeség fájdalomtól megtörve, de a Mindenható szentséges akaratában való megayugvással, szomorodott szívvvel tudatják, hogy a f. évi október hó 5-én reggeli 6 órakor, áldásos életének 68-ik, özvegyeségének 10-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhitatos felvétele után visszaadta neves lelkét Teremtőjének.

özv. Kristyory Jánosné
szül. Priegl Márta,

f. évi október hó 5-én reggeli 6 órakor, áldásos életének 68-ik, özvegyeségének 10-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhitatos felvétele után visszaadta neves lelkét Teremtőjének.

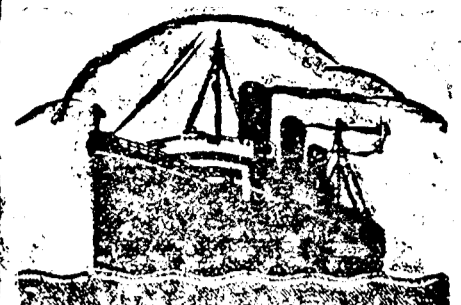
Felejtethetetlen drága halottunk földi maradványait f. évi október hó 7-én délután 4 órakor fogjuk a felső temető halottas oszarnokából előzőleg a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint eszközölt beszentelés után a helybeli felső temetőben levő osaládi sírkertünkben örökös nyugaló helyére elhelyezni.

Az engesztelő szentmise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. évi október hó 8-án délelőtt 10 órakor fog a f. évi szentelő Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Drága emléket mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1923 október 6.

Priegl György, testvére. Dr. Szöllössy Jenő, veje. Kristyory Jánosné szül. Korbuly Mária, özv. Kristyory Sándorné szül. Richter Margit, menyei. Kristyory Dezső, Szöllössy Károly, Szöllössy Jenő, Szöllössy Magda, Kristyory Gábor, Kristyory Margitka, Kristyory Palika, Kristyory Marika, Kristyory Rozsika, unokái, özv. Priegl Róbertné szül. Örtler Antónia, özv. dr. Priegl Istvánné szül. Prinner Rozália, Fikler Ferenc, sógorai és sógornői.

Amerikába utazók figyelmébe!

Tiszteit ügyfeleinket arra kériük, hogy sziveskedjenek a saját érdeklődés okmányait, valamint kész utlevélüket annál is inkább azonnal benyújtani, mert a nagyszámu utazni szándékozók túlekedése következtében fenyegető a veszély, hogy a késedelmes utlevél benyújtás következtében kimerül a jövő évi 1924-es kivándorlási kvóta is, mely esetben tekintettel az Egyesült Államok által megállapított létszám betételére, — még jövő évre sem válik lehetővé a kivándorlás.

Hogy a f. utazóközönségnek a személyes felvilágosítással járó időpazarlást megtakarítsuk, ezton közöljük, hogy milyen okmányok-szükségesek egy északamerikai utlevél megszerzéséhez:

1 darab születési bizonyítvány, 1 darab nemzetiséget igazoló okmány, 1 darab erkölcsi bizonyítvány, melyen a köz ségt előjárásnak igazolnia kell, hogy az illető mennyi idő óta tartózkodik leg utóbbi lakhelyén, 1 darab házassági okmány, 1 darab katonai elbocsátási igazolvány, (18—45 év közötti férfiak részére), 1 darab Affidavit (bevándorlási engedély amerikai rokon, vagy ismerős részéről, hitelesítve az amerikai román konzul részéről), 1 darab adórendezési okmány, 1 darab hatósági orvosi bizonyítvány, 8 darab utlevél-fénykép. Az összes okmányoknak román nyelven kell kitöltve lenni.

Szívesen vállalkozunk arra, hogy benyújtás előtt átvizsgáljuk okmányainak helyességét és úgy központi hódánkban, valamint az alatt jelzett hőkjainknál minden egyéb idevonatkozó felvilágosítást készségesen megadunk.

Fiók Intézetek:

Arad, Báro Bohus-palota.
Bucuresti Calea Grivitei No. 183. Telefon 51—67.

Czernovitz, Rathausstrasse 9.
Schaeffsburg, Piata Unrei No. 34.

Ezen fiókok úgy a hivatalos, mint a levélbeli, vagy a személyes érdeklődéseket azonnal elintézik.

Kiváló tisztelettel:

Hamburg—Amerika Linie

közös szolgálat az United American Lines-sel, vezérképviselet Románia részére Lázár H. Lazarovitz. — Központ: Timisoara, I. Strada Mercy 2. — Sürgönyváltó: Lazarovitz. — Telefon 16—58.

DIRECTIUNEA REGIONALA C. F. R. ARAD.

No. 15793—1923. Serv. T.

Directiunea Regională C. F. R. Timisoara.

Arad având nevoie de următoarele materiale face apel deci firmelor cari sunt dispuse a furniza aceste materiale sunt rugate a inainta oferta cel târziu până la 9. Octombrie a. c. la adresa Directiunea Regională C. F. R. Serv. T. Arad odată cu oferta se va trimite și mostră. Din oleuri cel puțin 1/2 kg. pentru a putea face analiza.

TABLOU

despre materialele de curățit și de una locomotive.

Clasa	No.	Obiect	folia	Cantitate
IV.	1	Bumbac pt. filit de uns	—	64
	5	Călti	—	3700
	82	Cărpă	—	8500
.	36	Săpun de spălat	—	225
	857	Bec de carbid	—	70
VII.	873	Maturi de tatarca	—	150
	272	Maturi de uselo	—	1520
VIII.	55	Praf de fier	—	8
	602	Sfoară de legat	—	20
XIII.	54	Cănepă	—	1700
	498	Chibrituri	—	1700
.	480	Perie de frecat cu coadă	—	225
	88	Săpun cali	—	100
XIX.	2695	Lopăți de lemne pt. săpadă	—	150
IV.	13	Făclie	—	1000
	281	Vitriol	—	800
IV.	49	Oleu dynamo	—	2000
	71	Oleu vulcan typ C. F. R.	—	45000
.	80	Oleu rapia	—	2000
	64	Oleu cilindric de mică presiune	—	18000

Megérkezett a „CRUCEA ALBA“ luxus étterem barhelyiségében ARAD, a „Wiener Boheme“ szalon quartett. Minden este elsőrendű műsorral hangverseny ez.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„AZ ÉLET ÁLOM,“ Black and White, „Őszi rózsá“ jellegű levél van a kiadóban. 5687

Alkalmazás.

TANULÓ fizetését felvétetik Márton Jakab szabó cégnél, Arad, Piața Avram Iancu. 5676

HAZISZOLGÁT keresek, ki virágok kezeléséhez is ért. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5459

ROMÁNUL beszélő fűszer- és vasszakmában jártas kezdő segédet keresek azonnalra. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5690

KÉT NAPSZAMOS ember, egy varróleány felvétetik. Gyermekkosci műhely Arad, Strada Simion Bănit (Dessewffy-utca) 19. 5682

ÚGYBÉ szobaleány azonnal is felvétetik. Cím Arad, Strada Muresului (Maros-utca) 1. Iroda. 14031

GÉPÉSZT és fűtőt gőzkazánhoz elsőrangú munkáért, hosszú gyakorlattal keres azonnali belépésre az Aradi Olajipar R.-T. Személyes jelentkezés délután 3-4 óra között a városi irodában Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 22. 14031

KÉPZETT vaskereskedő segédet keres „Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T.“ Aradon. 14031

KIFUTÓ fiút, vagy leányt azonnali belépésre keresünk Kelet hírlapiroda Arad. 14031

NYUGODTAS tisztviselő bármily bizalmi állás betöltésére vállalkozik szerény feltételek mellett. „Szorgalmas“ című levelet Wallinger hirdetője Arad továbbít. 13340

ENGLISCH sprechende intelligente Dame, wird neben erwachsenes Mädchen gesucht, eventuell nur für Nachmittag. Offerte bitte unter „Englisch“ in Administration dieses Blattes. 5692

Lakás.

HASZONBÉRBE kerestetik 2-3 szobás lakás, kerttel. A haszonbért több évre előre fizetné. Cím a kiadóban. 5681

INTELLIGENS nők lakást kaphatnak egyedül álló nőnél. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5691

EGY-KÉT szoba, konyha lakást azonnalra keresek város bármelyik részében villamos közelében. Ajánlatok B. A. jellegére Bánát hírlapirodába Timisoara (Temesvár.) 74

Vétel és eladás.

VASZON-ERNYŐ üzletbejárat fölé, ház alatt de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

TELJESEN jókarban levő fehér gyermekágy és íróasztal eladó. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 4001

PERZSASZÖNYEG, szörme kabátok, dísztárgyak, brilliáns gyűrű, férfi- női és fiú téllkabátok, ágyak, asztalok, íróasztalok, diványok, alkov karnis, ágycseri-tök, stork, függönyök, fehérneműek, kőzímunkák, női ruhák, stb. eladók. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) szám I. em. jobbra. 1000

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyegeket, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

NEGY darab 7 hónapos fajmangolca darabonként is, sürgősen eladó. Arad, Str. Ureche (Kismolnár-utca) 7. 5689

ELADÓ tiszta, jókarban levő, komplett hálószoba, 3 ajtós tükrös szekrényekkel, 3 tükrös tolettel, ágybetétekkel, ottomán, takaróval, ebédszőnyeg, börszék, plüss függönyök és takarók, egy konyhaberendezés. Megtekinthető 1-4-ig Arad, Str. Ioan Calvin 13-15. Kapu alatti feljáró. 5686

EGY nagy szővőszék eladó. Arad, Str. Mircea Stănescu 7, (Verbőczy-utca 5.) földszint. 14031

JÓKARBAN levő zongora kezdőknek olcsón eladó. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 13340

EGY jókarban levő kéthengeres benzínmotor fűtésre berendezve eladó. Arad, Strada Sava Raicu (Oyörgy-utca) 124-80. 13339

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11695

Ma már mindenki tudja, hogy legjobban és legolcsóbban GOLDSTEIN LAJOS-nál, Arad, Str. I. Brațeanu (Weitzer-utca) vásárolhatunk harisnyát, keztyűt, női és férfi szetttereket, 400 Yardos olasz cérna 9.- Lei, Clark 18.- Lei, D. M. C. 4-50 Lei. :- Munkások és tisztviselők 5% Árkedvezményben részesülnek.

No. 151-1923. Com. econ.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Comisiune economică a orașului cu drept de municipiu Arad, ține licitație minuendă la 5. Noiembrie 1923. ora 4 d. m. în localul D-ului Consilier economic (etaj I, ușa 104.), relativ la procurarea alor 14 vestoane, 14 pantaloni și 14 paltoane de larnă, precum și 8 perechi de bocanci necesare pentru personalul Uzinelor Comunale sectia Tramvaie. Vadiul de 10% după pretul oferit, este a se depune în numărul, ori liberul eliberat de vreuna din instituțiile financiare, sau hărtii de valoare garantate de stat.

La licitație se poate concura cu oferte în scris.

Ofertele în scris închisă în plic se vor înainta la începerea licitației și numai atunci se vor lua în considerare dacă oferentul alătură și chitanța de justificare, despre depozitia vadiului și dacă oferentul declară că onoastă și acceptă condițiile de licitație.

Condițiile de licitație și calea de sarcină se pot vedea la D-1 consilier economic înainte licitației, între oarele oficioase.

Licitație se va ține în conformitate cu art. 72-83, din Legea asupra contabilității publice.

Arad din sedinta comisiei economice a orașului cu drept de municipiu tinuta la 1 Octomvrie 1923.

Comisiunea economică.

A NÁGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi őrveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki megjelésre kituzunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

NŐI BORKALAPOK Lei 160.- viszont eladóknak árkedvezmény Posch áruház Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 5615

ELADÓK fűszerállvány 98 fővel, dupla mézárós jégsekrény, mák és kávédaráló, cukorka-állvány üvegekkel, német gyártmányu tizedes mérleg, ugor-kás hordók, stb. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5674

KÉT bőr fotel asztalkával, masszív ebédlő diván, 2 rész karnis modern báló szobák, antik szekrények, orvosi rendelő, szőrmék olesón eladó Comasio, Arad Bul. Regina Maria (Ándrássy-tér) 20. Mindennemű szőrmét veszek. 5677

Ingatlan.

SIRIAN (Világoson) 92. számú, 11 éves, jó téglaából épült dupla uri ház, vagy fele eladó. Egyik lakás azonnal elfoglalható. Aster Robert. 5220

TEGLAÁGYAR visszavonulás miatt eladó Kalmár Sándor tulajdonos, Saupetru-German. 5692

No. 151-1923. Com. econ.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

Arad thif. város gazdasági széke a közuti vasutak alkalmazottjai részére 14 rend téli ruha, ugyanannyi téli kabát és 8 pár bakkanos szállítására folyó évi november hó 5-én délután 4 órakor a gazdasági tanácsnok helyiségében (városháza I. em. ajtó 104.) árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírban.

Az árlejtésen írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlat leragasztott borítékban nyújtandó be és csak akkor fog figyelembe vétetni, ha ahhoz a bánatpénzt igazoló letéti nyugta is mellékelve van és ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek az árlejtés megkezdése előtt a gazdasági tanácsnoknál (városháza I. em. 104. ajtó) megtekinthetők.

Az árlejtés a számviteli törvény 72-83. §-ai értelmében fog megtartatni.

Arad, thif. város gazdasági székének 1923. október hó 1-én tartott üléséből. 5672

Gazdasági szék.

Amonnal Átd
kivánt romániai állomáson
cca 8000 calorías
sziléziai
darabos és kocka
szalonszenet
szobafűtési ólokra,
akna és aprószenet
üzemi ólokra, valamint
mosott speciális
kovács-szenet
üzemek és szénagykereskedők részére

Prompt szállit:
lupényi darabos kokszt
FERROCARBON
Szénkereskedelmi Társaság,
a sziléziai és belföldi közszénbányák kizárólagos képviselői
TIMIȘOARA
Palatul „Agrar“
Telefon 9. 67
Fiók: Oluj, Calea Regele Ferdinand 70.
Expeditura: Petroseni és Kattowitz.

BELVÁROSBAN elegáns urf magánház hat parkettás, egy deszkapallós szoba, elő- és fűrdőszobás, fehér szárnyas ajtó lakással, parkirozott udvar és kerttel 600.000 leiert eladó. Egész ház átadó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13936

MOSÓTYI-TÉLEPEN magánház, azonnal átvehető egyszobás lakással, 300 négyzetméteres telekkel, 80.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13936

MICALAOA-NOU (Ujmikolaka) Attila-utca 16. számú három szobás ház sürgősen eladó. Érdeklődni a borbélynál. 5683

ADOMENTES UJ HÁZ ELFOGLALHATÓ MODERN LAKÁSSAL eladó. Érdeklődni dr. Szalal ügyvédnél Arad, Bul. Reg. Ferdinand 12-13. 5688

Uzletek.

ELADÓ forgalmas helyen egy szép nagy üzlethelyiség fűszerberendezéssel. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 13339

Oktatás.

PERFEKT francia és angol órát adó nő, vagy férfit keresek. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 400

Különböle.

TERÉZIA Békést piros igazolványa elvesztett. Kérik a Timisoari (Temesvári) rendőrségnél leadni. 75

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Lakás minden kényelemmel magas 76 lelépésért azonnal átadó. Cím Bánát hírlapiroda, Timisoara.

KELICO nemes likőrök a legjobb! „Ecoa“ hirdetőiroda. 18968